
DICHTERBIJ

Wanneer leven een uitgestelde dood wordt

Gerard Lohuis

Ze heeft het moeilijk en wil er iets aan doen. Ze heeft een probleem omdat haar buurman niet gelooft dat ze per ongeluk zijn auto heeft beschadigd nadat ze na een avondje stappen enigszins stuurloos thuiskwam. De buurman is er van overtuigd dat ze het al langer op hem heeft voorzien nadat hij de boom in zijn tuin, die zij zo mooi vond, heeft omgehakt. Vanavond komt ze op t.v., in een praatprogramma bij een presentatrice die er eens lekker voor gaat zitten. Net zoals een miljoen andere Nederlanders dat graag kijkt hoe het leed de mens in beweging kan zetten. Gelukkig komt alles goed wanneer ze in tranen uitbarst en hij niet langer als versteend kan blijven zonder het risico te lopen als eeuwige ploert door het leven te gaan. De t.v. is een genadeloze rechter.

Martha zoekt al vier jaar haar zoekgeraakte hond. Ze was helemaal verslingerd aan het diertje vanwege z'n afhankelijkheid, dat ze zo mist sinds haar ouders op haar veertiende jaar gescheiden zijn. Haar hond heeft haar erbij gehouden, sterker nog, heeft er voor gezorgd dat ze nog leeft. Hoe vaak heeft Martha niet op de brug gestaan en gedacht: nu moet het maar afgelopen zijn. Maar dan keek ze naar Hector die haar aankeek met een blik "doe het niet, doe het voor mij" waarna ze samen met hem naar huis terugkeerde. En nu is Hector al vier jaar weg. Niemand kan zich voorstellen hoe haar leven vanaf dat moment gelopen is. Een hel, sterker nog, ze voelt zich een levende dode. En omdat ze zo wanhopig is, heeft ze zich tenslotte tot "wegraking gezocht" gewend in de hoop dat iemand haar kan helpen om Hector, haar Hector, terug te vinden. Ze heeft er alles voor over, en weer ziet een miljoen Nederlanders hoe "het open podium t.v." een oproep doet aan meelevende landgenoten.

Jan heeft al jaren het gevoel dat hij een ster is waarbij het een kwestie van tijd is dat hij ontdekt wordt. Om die reden heeft hij zich ingeschreven voor de talentenjacht die na winst landelijke roem in het vooruitzicht stelt. Een talentvolle jury zal de prestaties per week beoordelen en alleen de besten mogen mee naar de finale. De jury bestaat uit ter zake deskundige maar voor de beeldbuis te zeer misvormd geraakte lotgenoten die met behulp van botox voor de beeldbuis presentatief tentoongesteld worden. Het is de taak van de jury om genadeloos te zijn en Jan en zijn collega's eens flink van commentaar te voorzien. Zoals de juryleden zelf aangesteld zijn na een grondige revisiebeurt te hebben ondergaan om de houdbaarheidsdatum te vergroten, zo bespreekt de jury de kwaliteit en hitpotentie van de artiesten in spe. Zowel de jury als de deelnemers genieten van het podium dat de t.v. hen biedt. Miljoenen t.v. kijkers genieten met hen mee en zijn blij dat ze er zelf niet staan.

Dat t.v. het eindstadium is en het hoogst haalbare, bewijst reality-t.v. Iedereen mag zien hoe ik leef en wat ik doe. Hoe ik met mijn huisgenoten omga, hoe ik "in het echt ben" en hoe interessant dat is voor anderen. Men kan er ideeën opdoen, bewonderen hoe ik in al mijn kwaadheid uit de bocht vlieg omdat het zo menselijk en begrijpelijk is en hopelijk sta ik voor de camera onder de douche.

Alles, maar dan ook alles moet op die buis. Het liefst drie-dimensionaal en flatsquare. Als het kan dolby surround alsof je er middenin zit.

Wat is dat toch, het verbouwen van het huis van de burens zonder dat ze het weten. Of het verbouwen van het lichaam omdat er lokaal wat te veel vet aanwezig is of de wangen te veel uithangen. Of de rechter die langskomt om te vertellen wat goed is omdat men er zelf niet uitkomt. Een ander wil voor de camera huwen met de rijkste, een ander wil wedijveren met andere schaars geklede mensen omdat ze van zichzelf vindt dat ze het sexiest is en de dader heeft zo veel spijt dat hij ten aanzien van heel Nederland wil getuigen van zijn barbaarsheid.

We gaan er allemaal weer eens lekker voor zitten. Afhankelijk van het tijdstip met een bord eten op schoot of met de pinda's binnen handbereik. Verkneukelend aan het podium "t.v.". Alsof iedereen een verhaal te vertellen heeft, alsof iedereen een artiest kan zijn, alsof iedereen jouw gezien moet hebben. Alsof het leven zelf zo weinig biedt dat we het liever voorgeschoteld willen krijgen. Alsof alles op bestelling kan, want we betalen toch kijk- en luistergeld. Dus hebben we recht op instant-geluk. Is het leven dan zo zwaar dat de t.v. de dood moet uitstellen?

Werelden apart

Marlieke de Jonge

Mijn wereld
en de jouwe
zijn zo eindeloos gescheiden.
De jouwe zo zeker,
de mijne nooit meer dan
"misschien"

Je waarheid
je woorden,
ik snap de betekenis niet
-verwarren mijn denken,
bedreigen het laatste
houvast.

Wat weet je,
wil je weten
van vechten om te overleven?
Je claimt deskundigheid
op basis van je
boekenkast.

Je kijkt wel,
maar je ziet niet.
Je luistert met je oren dicht.
En overspoelt mijn hoofd
met goed-bedoelde
agressie.

"Realiteit"
heet jouw wapen.
Controle verwar je met macht.
Maar mijn hoofd is open
en je grenzen kan
ik niet zien.

Is het gek
dat ik vecht
-wat jij "gestoord" noemt en "ziekte"-
omdat je niet zien kan,
beperkt door je grootste
gelijk?

Jouw wereld
en de mijne
zijn zo eindeloos gescheiden:
ik kan je niet volgen,
jij ziet niet dat je me
verliest

als ik me
terug-trek
in mijn bange binnenwereld:
Geweld heeft zoveel
gezichten die jij niet
kan zien.

Gratis

Paul Hemels

Het lustrumcongres ligt al weer een aantal weken achter ons, en we kunnen terugkijken op een inspirerende gebeurtenis.

De vertegenwoordigers van de farmaceutische industrieën bezetten met hun indrukwekkende en kleurrijke stands de meest prominente plaatsen in de grote hal. De dubieuze onderzoekresultaten en onduidelijke grafieken worden overdadig gecompenseerd met veel, heel veel nutteloze hebbedingen: kaarsjes, notitieblokjes, alcoholdoekjes, fijnschrijvers. In deze wereld lijkt elke vorm van vernieuwing of creativiteit uit den boze. Neem nou de ballpoints.... Ze schrijven allemaal hetzelfde, slechts de merknaam verschilt. En sinds jaar en dag wordt dan ook geschreven met dezelfde pennen.

Er worden handen geschud, er wordt gestrooid met visitekaartjes.

"Hoi, hallo, waar werk je, ken je ons product? Hier heb je mijn kaartje".

"Relax, don't do it", krijst *Frankie goes to Hollywood* uit de gettoblaster. Het volume maakt elke conversatie onmogelijk. Maar ja, waar zou je ook over moeten praten..?

Boven de zaal bevindt zich een kleine balustrade, waar posterpresentaties plaatsvinden.

Collega's die de commercie weten te ontvluchten, kunnen hier van gedachten wisselen over vakinhoudelijke onderwerpen: verpleegkundig onderzoek en diagnostiek, signaleringsplannen, methodieken en interventies.

En - zij het wat zachter en beschaafder - ook hier klinkt muziek.

Terwijl Jeroen van Klinken enthousiast verhaalt over zijn nieuwe project, plukt hij behendig aan de snaren van zijn jazzgitaar.

Nee, Jeroen heeft geen schreeuwende billboards nodig om de aandacht te trekken. Geen ingewikkelde grafieken, geen felgekleurde kolommen, geen cadeautjes.

Een sobere stand met een ingelijste foto, en enkele A4-tjes met informatie.

En wanneer hij uitlegt wat hij doet en wat hij wil, kijkt hij je gewoon aan. Zoals het hoort...

Zijn jazzkwintet 'Mortale' bestaat uit geëngageerde musici, en verzorgt thuisconcerten voor psychiatrische patiënten. Omdat hij vindt dat muziek emoties losmaakt. En dat een live concert een onvergetelijke ervaring kan zijn, die niemand onthouden mag worden.

Onlangs liet hij zijn idee meedingen met de prijsvraag van de Nederlandse Jazzdienst. Met het gewonnen geldbedrag konden de voorbereidingen voor de NAO-tournee door Nederland beginnen. Langs psychiatrische ziekenhuizen, beschermende woonvormen, inloophuizen en activiteitencentra.

En wat kost dat dan? Helemaal niets! Ze komen gratis naar je toe, waar dan ook in Nederland. Ze stappen uit de bus, pakken hun instrumenten uit, en ze spelen een energieke mix van jazz, pop en funk. Een concert voor psychiatrische patiënten.

Kijk eens op zijn website: www.mortale.nl

Of nog beter: laat ze komen, en maak ze mee. En beleef wat 'Mortale' bedoelt...

Na het gesprek met Jeroen kijk ik over de balustrade naar de verdieping lager. Ik zie heel veel groene en gele gevulde tassen.

"Beneden zit de inhoud in plastic tassen", bedenk ik mij, "boven in de mensen die het doen".

Vernieuwend.

Creatief.

En... óók gratis.

www.mortale.nl